

Szerkesztőség kiad. hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
K. N. Sz. — 558

Administráció kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
beadók. Kéziratokat nem
vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
von és vidéken is 4 lei
Bucarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1'50

1925 október 10 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 232 szám

5686. Tisri 22

Milyen kár, hogy csak emberek vagyunk!

Bizony nagy kár, mert ha történetesen a világ teremtésének kezdetén egész zsidó fajunk madarakká változott volna át, most abban a szerencsés helyzetben volnánk, hogy Cuza professzor gondoskodna a védelmünkről. Mert Cuza professzor, aki egész természetnek tartja azt, hogy követői beverjék a zsidók fejét, mint magánember és mint tudós, egy költő romantizmussal vette védelmébe a madarait a budapesti ornitológiai kongresszuson. Fájdalmas gunyja emberi és faji sorsunknak, hogy mi, akik elsől tanítottuk meg az emberiséget a lélek szárnyalására, az élet mindennapi vonatkozásaiban még a madarak sorsán is alul maradtunk. Az érzelmes Cuza professzor — úgy látszik — azt a szeretetet és azt az emberi belátást, mely embertársaival és így a zsidókkal szemben is kötelező volna, csupán a madarak számára tartotta fenn, akikről pedig, mint az a keresztény tanítás szerint is írva van, maga az Ur gondoskodik. Sajnos, mi sem a mezők lilomainak, sem pedig a madarak előnyeit nem élvezzük s életünk külső és belső biztonságáról, fenmaradásunk lehetőségeiről kemény munkával, sok könnyel, még több rettegéssel kell gondoskodnunk.

Volt egy korszak, amikor már azt hittük, hogy a gettó és a sárga folt csak lidérces emlék, amelyre még visszaemlékezni is fölösleges. S ime, most a „felvilágosodott, emberies“ huszadik század derengésében arra kell rájárnunk, hogy nemcsak az emberekkel, az emberiséggel, hanem még a madarakkal szemben is óriási hátrányban vagyunk. A mi védelmünkre nem gyülekeznek össze kongresszusra tudós professzor urak, a mi fejbeveréseinket, a mi leküzdésünket a világ legtermészetesebb dolgának tartják azok, akik jómaguk a legkisebb sérelmeknél is fennen hangoztatják az emberi méltóság elvét és egy görbe mosolyt talán diplomáciai konfliktusokat is szívesen idéznének elő.

Milyen jó is a madaraknak! Őket csak toltak szerint osztályozza a faji elméletre berendezett természettudomány, ők — szárnyakkal rendelkezvén — könnyen elinálhatnak meg az ember vérengző kedve elől is s ami legelőnyösebb számukra: egymás között sem osztályozódnak árja és semita fajokra s így — miként a közmondás is tartja — egyik holló a másiknak, egyik madár a másiknak nem vájja ki a szemét. A madarak tehát egészen rendezett társadalmi életet élnek s lám, Cuza professzor mégis szükségesnek tartja, hogy a védelmükre rendezett kongresszuson delegátusként résztvegyen. Vajjon virrad-e ráink, zsidókra olyan korszak, amely egyenrangúvá tesz bennünket a madarakkal, mely lehetővé teszi számunkra azt a ma szinte elérhetetlennek látszó álmot, hogy Cuza professzor és társai ne csak fejbeverésünkről, hanem védelmünkről is fognak gondoskodni? Egyelőre semmi kilátás nincs erre, mert hiszen az egyidejű tudósítás arról is beszámol, hogy Cuza professzor Budapesten jártában érintkezést keresett az ottani antiszemita-körökkel, ami azt jelenti, hogy mialatt a madarak védelméről gondoskodott, a zsidóknak védelmen kívül való helyezésére tett a magyar antiszemita-körök javaslatot.

Milyen kár is, hogy csak emberek vagyunk! Hiszen a madár tudatán korlátoltságánál fogva még a legkegyetlenebb üldözés szenvedéseit sem érzi intenzíven, míg mi, szomorú és esendő emberek, az üldözöttség minden fizikai és morális szenvedését még öntudatunk győrelmével is megsokszorozni vagyunk kénytelenek. Meggyötört öntudatunkon át csak keserű gunnyal tekinthetünk le az emberiség szöla-

maik patétikusan szavaló huszadik század politikusaikra, akik — míg szívük megdobban egy színes tollazatu madár, vagy egy selymes szőrű ló láttán — egész természetnek tartják azt, hogy a zsidók feje ott, ahol s azáltal, akinek jólesik, beveressék. Nem más ez, mint tudatos védelembevétele az erőnek és a szabadnak, mert hiszen a madár sokkal kevésbé kiszolgáltatottja a természetnek, mint az ember, főleg pedig a zsidó ember. A madár oda szállhat, ahová éppen jólesik neki, ott ver fészket, ahol legsűrűbb a fa lombja, míg a zsidó üldözője elől nem menekülhet el

szárnyakon s élete fentartásának lehetősége ezer és ezer gátoló okkal van veszélyeztetve.

Vannak antiszemita-körök, akik az antiszemitizmust a zsidók irigylt gazdasági helyzetével igyekeznek magyarázni. Nagyon szomorú perspektívát mutat ez az irigyltség, a mi irigyltségünk, amelynek a madarak felé könnyes és egyben kacagató nosztalgiával kell tekintenie melyeket Cuza professzor meleg szívből fakadó szeretetével tüntet ki, mialatt bennünket, *csupán embereket* a védtelenség és kiszolgáltatottság szégyenteljes örvényébe igyekszik letaszítani.

Duca ismét interveniált Anghelcsunál és Lepadatunál a kisebbségek érdekében

(Bucuresti-Bukarest, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Valahányszor Duca külügyminiszter egy egy nemzetközi konferenciáról hazatér, néhány napra rá megjelenik a lapok közleménye, amely arról számol be, hogy a külügyminiszter eljárt egyes reszortkollégáinak a kisebbségek iránt tanúsított bárásmód *enyhítése érdekében*. A külföldön ugyanis Duca miniszter minden alkalommal elsőnek a kisebbségi problémába ütközik bele, mint amely iránt a külföld különösen az utóbbi időben feltűnő melegséggel érdeklődik. Csak természetesen, hogy a genfi népszövetségi gyűlés után Duca ismét indítatva érezte magát, hogy keményszívű reszortkollégáit megpuhítsa. Tegnapi délután a külügyminiszterteremben fontos tanácskozások folytak le, mely tanácskozások különösen a kisebbségek szempontjából rendkívül nagyjelentőségűek.

Duca külügyminiszter megbeszélésre hívta meg Anghelcsu közoktatásügyi és Lepadatu kultuszminisztereket a közoktatásügyi és vallásügyi, illetve az egyházakra vonatkozó törvényjavaslatok ügyében. A tanácskozások több óra hosszat tartottak és hir szerint némi eredményre vezettek.

A tanácskozásra vonatkozóan feljuttatott megbízható helyről a következő felvilágosítást kaptuk:

Duca külügyminiszter Genfben meghallgatta az erdélyi kisebbségi iskolafentartó egyházak előter-

jesztéseit és panaszait a közoktatásügyi törvényjavaslatokkal kapcsolatban. Duca ekkor ígéretet nem tett ugyan, de megérlelődött benne az az elhatározás, hogy itthon mindent elkövet, hogy a kívánságok egyrészt teljesítse a kormány, így lehetővé tegye azt, hogy az erdélyi egyházak a már beadott panaszos memorandumokat, — még mielőtt azokat tárgyalás alá vennék, — visszavonják. Ezt célozták volna a tegnapi tanácskozások, melyeken elhatározták, módot keresnek arra, hogy se Anghelcsu ne érezze magát megsértve és hogy a célt is elérjék. A kamarai tárgyalás előtt tudvaleg először a kamarai szekciókban kell tanulmányozni a javaslatokat. A kívánt változások így a szekciókban fognak végrehajthatni.

Más verzió szerint viszont arról van szó, hogy a Népszövetség titkársága leküldte véleményezést, illetve kimagyarázást végett a betérjesztett memorandumot a kormánynak és ez tette szükségessé a miniszteri értekezletet. A cél azonban — a verzió szerint is — az, hogy a javaslatot módosítsák.

Lapzárta után érkezett jelentés szerint Anghelcsu közoktatásügyi miniszter megcáfolja azokat a híreket, mintha a tegnapi megbeszélésen, melyet a külügyminiszterteremben folytattak le, a magánoktatásról szóló javaslatot tárgyalták volna. A megbeszélésen pártpolitikai ügyeket vitattak meg, különös tekintettel a parlament megnyitására.

Stresemann tegnap találkozott Chamberlainnel

A világháború óta most tárgyal egymással először Németország és Anglia külügyminisztere. Luther és Briand egy asconai kis osteriában kerültek egymással szembe. Szerdán valószínűleg befejeződik a locarnoi konferencia

(Locarno, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A locarnoi konferencia mai ülésén folytatták a paktumhoz fűződő fontosabb politikai kérdések vitáját. A tárgyalás — a kiszivárgott hírek szerint — igen nyugodt és magas nivóju volt. Németországnak a Népszövetségbe való belépéséről folyt a vita. Luther kancellár és Stresemann külügyminiszter szólaltak fel és indokolták meg kívánságukat, amely szerint a népszövetségi alapszabályok 16. és 17. cikkelyeinek megváltoztatását kívánják a belépéssel kapcsolatban. A szövetségesek ezzel szemben rámutattak arra, hogy ebben a kérdésben a népszövetségi tanács az illetékes és így a locarnoi konferencia *nem tehet eleget a németek kívánságainak*. A kérdés elintézését valószínűleg magántárgyalások számára tartják fenn.

Az ülés bezárása után Berthelot francia külügyi államtitkár kijelentette az újságíróknak, hogy a konferencia minden tekintetben sima lefolyású és eredményesnek ígérkezik. Berthelot szerint, ha a tárgyalások elé váratlan akadályok nem gördülnek, az értekezlet szerdán vagy csütörtökön sikerrel befejeződik. (Inog a 16. paragrafus.)

A Luther és Briand találkozásával olyan szerencsésen megindult magánbeszélgetések a mai napon tovább folytak. Ma délelőtt Stresemann kereste fel Chamberlainet locarno-i hote-

leben és két óra hosszat tanácskozott vele Németországnak a Népszövetségbe való belépéséről és a népszövetségi alaptörvény tizenhatodik paragrafusa megváltoztatásának lehetőségéről.

Hir szerint ez a tanácskozás is igen kedvező eredménnyel járt. A két külügyminiszter környezete mindenesetre alig tudja eltitkolni meglepedését a tanácskozások gyors előrehaladásán. Általános az a meggyőződés, hogy a személyes érintkezések alkalmából kiderült, hogy a konferencia nehézségei jóval kisebbek annál, amire előre számítottak. A magántanácskozások megkezdését Vanderweldének lehet köszönni, aki első ízben hozta össze tegnap az asconai kis osteriában Luther kancellárt Briand-al.

Luther Briand-al való tanácskozása után nyilatkozott az újságírók előtt és elmondta, hogy komoly meggyőződése szerint a konferencia munkája a legjobb uton van, mert az értekezlet minden tagját átheviti az őszinte jóakarattal, hogy mielőbb megegyezésre jussanak.

Orosz-német ellenszerződés

Berlin, szeptember 8. A „Petit Parisien“ berlini munkatársa ma visszatér Csicserin szovjet-külügyi népbiztos berlini látogatására és német diplomáciai körökből nyert információ

alapján elmondja, hogy az orosz népbiztos Stresemannal való tanácskozásán megvizsgálták, hogy hogyan alakul majd Németország és Oroszország viszonya, ha Németország aláírja a biztonsági paktumot és belép a Népszövetségbe. Csicserin erre az esetre egy német orosz ellen-szerződést javasolt, amelyben Oroszország és Németország kölcsönösen köteleznék magukat, hogy egymást a jövőben sem katonailag, sem gazdaságilag, sem pénzügyi blokáddal meg nem támadják.

Végső megállapodásra azonban ebben a kérdésben sem jutottak, mert a német diplomácia magatartását a locarnoi konferencia eredményeitől tette függővé.

Mi az igazság az elemi iskolák felsőbb tagozata ügyében

Néhány nappal ezelőtt cikket közöltünk a népiskolák felsőbb tagozatának kiépítéséről és az ezzel kapcsolatos iskolafejlesztési ügyek mai állásáról. E cikkünk nyomán a kolozsvári izr. hitközség iskolaszéki elnökétől ma a következő levelet kaptuk:

Az „Uj Kelet” szerkesztőségének

Cluj

Tisztelettel kérem alábbi soraim szíves közlését:

B. lapjuk f. évi október 6-iki számában „Uj körrendelet a hétosztályu elemi iskolákról” címmel egy cikk jelent meg, mely alkalmas arra, hogy azon szülők körében, akik gyermekeiket zsidó elemi iskoláink kiépítés alatt álló felsőbb tagozatába, V-VII. osztály, iratták be, nyugtalanságot keltsen. A cikk ugyanis a tanügyi inspektorátus 146. számú rendelete kapcsán egy csomó olyan intézkedésről számol be, melyek valóságuk esetén tényleg lényegesen megnehezítik az iskolafentartó hitközségek helyzetét és az állami hatóságoknak azt a tendenciáját árulják el, hogy igyekeznek megakadályozni, de legalább is megnehezíteni a kisebbségi elemi iskolák 7. osztályúvá való kiépítését.

Miután a kérdéses rendelet nem érkezett meg, szükségesnek tartottuk magánál a tanügyi inspektorátusnál a dolog felől érdeklődni. Iskolaszékünk egyik illusztris tagja szíves volt e célból a tankerületi igazgató urhoz fordulni, akitől azt a meglepő információt kapta, hogy a kérdéses 146. sz. rendelet a „Scoalele supraprimare”-król szól, ami középfokú tanintézeteket jelent, tehát az elemi iskolákkal semmi összefüggésben nincs. Így az egész cikk minden kommentárjával együtt tárgytalanná válik. Ez az öröndetes tény különben egészen természetes, mert hiszen eddig nemcsak nem tapasztalhattunk az állami tanügyi hatóságok részéről, román tannyelvű és nyilvánossági jogu iskoláink ellen irányuló tendenciát, sőt ellenkezőleg iskoláink 7. osztályúvá való kiépítését egyenesen a tanfelügyelőség írásbeli utasítására határoztuk el. Tehát érthetetlen is lett volna, hogy most egyszerre olyan intézkedéseket lépjenek életbe, melyek az állami hatóságok által elrendelt kiépítést lehetetlenné teyék.

Van azonban ennek az ügynek egy olyan oldala is, ami felett nem lehet egyszerűen napirendre térni, hanem a nyilvánosság előtti tisztázásra szorul. Midőn ugyanis az igen tisztelt szerkesztőségnek szemrehányást tettünk, hogy az annyira kényes zsidó iskola kérdésében hogyan jelenhett meg ilyen téves és adott körülmények között a zsidó elemi oktatást tényleg veszélyeztető közlemény b. lapjukban, Önök megnevezték informátorunkat, kinek bemondása alapján a cikket megírták. És akkor meglepetve, de egyúttal mély sajnálattal állapítottuk meg, hogy ez az informátor zsidó iskolaügyünk egyik legexponáltabb egyénisége, akinek az információját t. szerkesztőségünk tényleg készpénznek vehette. És ez az ügynek egészen más színezetet ad. Az illető informátor ugyanis annyira verzátus szakember, hogy tévedést a részéről kizártnak kell tartani, vagyis kizártnak kell tartani azt, hogy félreértette a 146. sz. rendeletet, elemi iskolákra vonatkoztatva azt, ami felsőbb iskolákra szól. És ezt annál is inkább kizártnak kell tartani, mert egyidejű-

leg tudomásunkra jutott, hogy az illető nemcsak egyes szülőkkel való magánbeszélgetésben, hanem egy igen tiszteletreméltó közület ülésében is nyíltan elemi iskoláink felsőbb osztályai ellen agitált. Bármilyen elvi vagy anyagi érdekek fűződnek is hozzá, zsidó oktatásügyünk magigazán nincs abban a rózsás helyzetben, hogy akár nyíltan, akár hétszínűen, egyik iskola a másik ellen dolgozzék. És különösen veszélyes ez a harcot olyan terevre vinni, mely nyilvánossági joggal bíró zsidó iskoláinkra még csak a legtávolabbi eséllyel is valamilyen veszélyt jelenthet.

Az ügy közérdekű volta folytán igen szí-

Öt világrész polgármestereinek kongresszusán Utalea kolozsvári polgármester nyilatkozik az Uj Keletnek a párisi kongresszuson nyert tapasztalatairól

(Cluj-Kolozsvár, október 9. Az Uj Kelet tájékoztatójától.) Jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy szeptember 28. és október 4-ike között nemzetközi polgármesterkongresszus ülésezik Párisban. Ez volt az első eset a világháború befejezése óta, hogy a győztes és a legyőzött államok képviselői közös ügyek megbeszélésére a zöldasztalnál találkoztak. A kongresszusra meghívták a világ csaknem valamennyi nagyobb városának polgármesterét, így a román városokét is. A meghívásra Párisba utazott dr. Costinescu, Bukarest város polgármestere, Alexandrescu polgármester, továbbá az erdélyi városokból Utalea polgármester (Kolozsvár), dr. Bucico Coriolan (Nagyvárad), dr. Dandea (Marosvásárhely) és Miclos vároci tanácsos (Temesvár). Résztvett ezenkívül a kongresszuson Csernovitz, Kisensv, Jasi és Tecuci polgármestere is. A kongresszus a napokban ért véget és ma már Utalea kolozsvári polgármester visszaérkezett és újból átvette hivatala vezetését.

Utalea polgármester a nemzetközi kongresszusról a következő rendkívül érdekes részleteket beszélt el az Uj Kelet munkatársának:

Négyszázötven delegátus

— Ez a kongresszus egyike lesz legszebb emlékeimnek. Tessék elképzelni, hogy az öt kontinens csaknem valamennyi nagyvárosának polgármesterével megismerkedtem és szinte úgy éreztem, hogy a tanácskozó teremben ott van az egész világ. Négyszázötven város küldte el polgármesterét. Az európai államokon kívül képviselve volt a többi négy kontinens minden nagy városa. A legkülönbözőbb viseleteket lehetett látni. Az egyik padban az arab országok, Egyiptom, Szíria, Marokkó, Tanger, Tripolis polgármesterei ültek fehér turbánban és elomló fekete tégában. Mellettük, egy másik padban, nyomott ábrázatu kínaiak foglaltak helyet, míg másutt fűrge japánok hajoltak jegyzeteik felé. De ott voltak a nagy néger faj reprezentánsai is. Ezen a kongresszuson megtudtuk, hogy Libjában, Kongóban, Abesziniában, sőt Nyanza-tó mellett is európai rendszerű közigazgatás folyik. Az ottani városok polgármesterei még erősen magukon viselik a benszülöttek primitív jeleit, de megfigyelhetjük, hogy nagy érdeklődést árulnak el minden iránt, ami kulturát, fejlődést jelent. A legnagyobb figyelmet természetesen a hatalmas északamerikai városok polgármesterei váltották ki. Ezek a nagyszerű, markáns arcu, magas férfiak a legjobb szakértői a várospolitikának. Mellettük kiténtek Kanada, Brazília, Kuba, Chile, Havanna spanyol nemzetiségű polgármesterei. Szünetek közben gyakran beszélgettem a pompás déli éghajlat eme erősen bronzbőrű fiaival, akiknek a városaikban pálmák lengenek, gyönyörű sétányok vannak és buja növények pompáznak. Meg kell emlékezni a norvég polgármesterekről is, akiknek képviselőiben Moe Andreas és Capelan Joan, két hideg, józan és mégis szeretetreméltó férfiú volt jelen. A középeurópai államok közül nagyon sok polgármestert küldött ki Magyarország. Képviselve volt, Budapesten kívül, Balassagyarmat, Békéscsaba, Debrecen, Eger, Esztergom, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Nyiregyháza, Pécs, Szeged, Szombathely. Mondhatom, nagyszerűen megértettük egymást. Számosan jöttek el Csehszlovákiából, Jugoszláviából, Bulgáriából és Törökországból is. Nagybritannia majdnem valamennyi városa elküldte polgármesterét. Ugyanígy Spanyolország és Olaszország is. Csupán két európai állam akadt, amelynek polgármestereit sajnálattal nélkülöztük: Oroszország és Németország.

vesen vennők, ha t. informátoruk alkalmas volna nekünk arra, hogy eljárása jóhiszeműségéről bármilyen formában, akár a nyilvánosság előtt, akár egy jury előtt meggyőződhessünk.

Fogadja, Szerkesztő Ur, nagyrabecsülésem kifejezését

Dr. Balázs Endre,
a cluji izr. hitközség
iskolaszéki elnöke.

Az ügy objektív tisztázása kedvéért legközelebbi számunkban megszólaltatjuk cikkünk informátorát is, hogy módjában álljon fenti kijelentésekre a maga nyilatkozatát megtenni.

— Mi volt a kongresszus célja? — kérdeztük a polgármestert.

Egy régi csatatéren...

— Ki akartuk cserélni a városfejlesztésre vonatkozó nézeteinket. Azt bizonyára mindenki tudja, hogy a világháború mennyire visszavetette a legtöbb várost, nem is szólva azokról, amelyeket részben, vagy egészen elpusztított. Hogy csak egyet említsék erre... A kongresszus hetelek napján kirándulást tettünk Reimsba. Ennek a városnak a világháború előtt kétezeröt száz épülete volt, amelyből azonban a világháború után csak tizenhét maradt meg. A franciák azóta szüntelenül dolgoznak ennek a gyönyörű városnak az újjáépítésén és ma már, százharminc ház hívételével, valamennyi összeomlott épületet felhúzták, vagy kijavították. A katedrális éppan most renoválják. Kint voltunk a Reimsból két kilométerre fekvő csatatéren is. Még minden ugyan ott, ahogyan 1918-ban maradt. A lövészárkok, a ártósövények, a fedezékek még most is láthatók. Egy hatalmas, szabad mizeum az, ahol az ember fájdalmasan emlékezik vissza a szörnyű világháborúra. Ezekkel a pusztításokkal kapcsolatban dr. Constantinescu, a romániai „Polgármester Szövetség” elnöke azt a nagyfontosságú javaslatot tette a kongresszusnak, létesítsenek egy nemzetközi városbiztosítási társaságot, amely, — földrengés, háború, vagy más elemi csapások esetén, az elpusztuló házak újjáépítéséről haladéktalanul gondoskodik. Costinescu javaslatát nagy lelkesedéssel elfogadták és valószínű, hogy ez az új intézmény már a legközelebbi jövőben létre fog jönni.

— Milyen terveket hozott magával polgármester ur?

A kertvárosoké a jövő

— Nem restellem bevallani nagyon sokat tanultam. És már most azt ajánlom későbbi utódaimnak, járjanak sokat külföldön, mert azokat a nagyszerű tapasztalatokat, amelyeket odakint szerezhettünk, itt nálunk bizony nem kaphatjuk meg. Az egyik délelőtti kirándulást tettünk Páris periferiáira és meglepetten láttuk, hogy egy második Páris épül: Páris Kertváros. A párisi tanács intézkedése szerint ezeken a parcellákon a járdától tíz méterre beljebb építik a házakat, a tíz méter területen pedig mindenhol kertet létesítenek. A városfejlesztés jövője ebbe az irányba mutat. Most az a tervem, hogy Kolozsváron is kialakítok egy ilyen kertvárosnegyedet. Az erre vonatkozó előmunkálatokat szeretném már a közeljövőben megkezdeni.

Utalea polgármester végül megemlítette, hogy a kongresszus delegátusait Párisban a legnagyobb szívélyességgel fogadták. Az üléseken csaknem állandóan jelen volt Herriot volt miniszterelnök, de Monzie, jelenlegi közoktatásügyi miniszter és Pierre Laval, a közmunkaügyi minisztere. Az üléseket a városbáza dísztermében tartották. Megnézték ezenkívül a delegátusok Páris valamennyi látványosságát és különösen sokat időztek a képzőművészeti kiállításon. A nagyobb kirándulások közül maradandóbb benyomást tett Utalea polgármesterre az, amelyet Lyonba tettek. Autótúrán voltak ezenkívül a francia Alpokban, a versaillesi parkban, a vincennesi erdőben és Grenobleban. Kétségtelen, hogy ez a kongresszus rendkívül kedvező kihatással lesz Románia városainak fejlődésére.

* Brassóban hirdetéseket, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Mi

(Cluj-Kolozsvár, október 9.)

vül súlyos problémára egyre ettől a megoldásági élete ködtatásoknak tet idézhetnek öltö pén mutattunk é ket is, amely tok hiteligen

Ezzel a ma körkérdés bankok vezése a bekövetke mikorra vár

Bocsánccal vezérigazgató laszt adta:

— Nem labbi okok pány, amely talában hisz ez idézi elő tökéket kell eszközölnék Romániában a pénzintézeteket, am idéz elő. A rintem nove november veszültség.

Adler Ar

— A galyes összeg szont a mag expontunk s forrás, amel lálhatná. El visszaélések az utóbbi id az utóbbi kö zetek nagy Enyhülés es esetleges fell arról is, ho csökkenteni és az onnan fogja kihely Comsa J gatója:

— A pé a nagytöke össze a pará pénz nem nál tartják, kell eleget Nationala k fellendülésé

Ferencz vezérigazgató

— Össz pénzviszony is közreműl hogy ez a mint másh meg, pozitív tom azonban avatkozása talán azért, földi árfoly szem, hogy pénzügyon.

Dr. Bor igazgatója:

— Nem piacokon is szokott be nálunk fölé kónál mo tok, amely fennállanak vári banko amely inté tésben álln kívül a ga

48 óra alatt tisztít, 10-35 telefonra házhoz küld, Czink kelmefestő.

A

Miben látják a pénzkrisis okát a kolozsvári bankigazgatók

(Cluj-Kolozsvár, október 9. Az Új Kelet tudósítójától.) Románia gazdasági életét rendkívül súlyos probléma foglalkoztatja. Ez a probléma egyre égetőbben sürget megoldást, mert ettől a megoldástól függ, hogy az ország gazdasági élete nem-e lesz kitéve olyan megrázkódtatásoknak, amelyek katasztrófális helyzetet idézhetnek elő. Az egyre nagyobb méreteket öltő pénzkrisis egyes jelenségeire már rámutattunk és ismertettük azokat a nehézségeket is, amelyek a kereskedelmi és iparvállalatok hitelgényeinek kielégítése körül mutatkozik. Ezzel a súlyos problémával kapcsolatosan ma körkérdést intéztünk a nagyobb kolozsvári bankok vezetőihez aziránt, hogy miben látják a bekövetkezett pénzkrisis okát és enyhülés mikorra várható?

Bocsánczy László, a Takaré- és Hitelbank vezérigazgatója kérdésünkre az alábbi választ adta:

— Nem hiszem, hogy a pénzihiányt távolabbi okok idézték volna elő. A gabonakampany, amely nem stagnál annyira, mint azt általában hiszik, sok pénzt von el a piactól és ez idézi elő azt, hogy a forgalomból nagyobb tökéket kellett elvonni. Különösen a malmok eszközölnék nagy gabonabevásárlásokat, de itt Romániában egyébként is szokássá vált, hogy a pénzüintézetek év vége felé restringálják a hiteket, ami aztán természetesen pénzszűkítést idéz elő. A pénzkrisis kulminációs pontja szerintem novemberben fog bekövetkezni, de már november végén a pénzpiac enyhülni fog a feszültség.

Adler Arnold, az Erdélyi Bank igazgatója: — A gabona- és terménybevásárlások tekintélyes összegeket vonnak el a pénzpiactól, viszont a magas kiviteli illetékek miatt gabonaexportunk stagnál és így hiányzik az az erőforrás, amely a normális pénzkerulációt táplálhatná. Ehhez még hozzájárulnak azok a visszaélések is, amelyek a bukaresti pénzpiac az utóbbi időben előfordultak és aminek természetes következménye lett, hogy a pénzüintézetek nagyobb elővigyázatra kényszerülnek. Enyhülés csak a gabona- és gyümölcskivitel esetleges fellendülésétől várható, de szó van arról is, hogy a Banca Nationala a Regátban csökkenteni akarja a visszleszámitolási hiteleket és az onnan elvont tökéket Erdély és Bánátban fogja kihelyezni.

Comsa Jonel, a Banca Centrala vezérigazgatója:

— A pénzkrisisnek főleg az az oka, hogy a nagytöke nagymennyiségű gabonát vásárol össze a parasztoktól, a parasztoktól viszont a pénzt nem viszik a bankokba, hanem maguknál tartják, mert adófizetői kötelezettségeiknek kell eleget tenniük. Enyhülés főleg a Banca Nationala közbelépésétől és a terményexpert fellendülésétől várható.

Ferenczy Gyula a Mezőgazdasági Bank vezérigazgatója:

— Összel rendszerint nehezebbek lesznek a pénzviszonyok. Az idén talán távolabbi okok is közreműködtek ebben és ennek tudható be, hogy ez a feszültség nagyobb méreteket öltött, mint máskor. Csak jelenségek állapíthatók meg, pozitív okot nem lehet tudni. Nem tartom azonban kizártnak, hogy a kormány beavatkozása idézte elő ezeket az állapotokat, talán azért, hogy jótékonyan hasson a lejáratott árfolyamalakulására. Januárig nem hiszem, hogy számottevő enyhülés állna be a pénzpiacra.

Dr. Borbély István, a Banca Marmorosch igazgatója:

— Nemcsak nálunk, hanem a külföldi pénzpiacokon is ilyenkor ősszel némi pénzfeszültség szokott bekövetkezni. A hitelmegszorításokat nálunk főleg az idézte elő, hogy egyes bankoknál most váltak esedékesek azok a lejáratok, amelyek külföldi pénzüintézetekkel szemben fennállnak. Különösen a nagyváradi és temesvári bankoknak vannak ilyen kötelezettségeik, amely intézetek tudvalevőleg szoros összeköttetésben állnak külföldi pénzüintézetekkel. Ezenkívül a gabona és más termények nagyobb-

mértű bevásárlása járul hozzá az érezhető pénzihiányhoz. Tényleges enyhülés a pénzpiacra csak január végére várható, mert ha előbb be is következne némely javulás, a bankmérlegek összeállítására miatt a javulás nem lehet nagyobb arányú.

Jonescu, a Banca Nationala igazgatója azal háritotta el magától a nyilatkozatot, hogy ő, mint a Banca Nationala igazgatója, tehát

A köztisztviselőkkel akar többséget szerezni a kormány a községi választásokon

Bukarest, október 9. Az Új Kelet tudósítójától. Október 14-én minisztertanács lesz, melyen megállapítják a községi választások időpontját. Az ellenzéki lapok szerint a választói névjegyzékbe felvették az összes köztisztviselőket és ezzel próbálja a kormány a többséget megszerezni. Bratianu Jonel miniszterelnök állítólag kijelentette, hogy csak abban az esetben fog változtatásokat eszközölni a kormányban, ha a király ígéretet tesz a liberálisoknak, hogy az újabb képviselőválasztásoknál is őket bizza meg. Egyébként tegnap több liberális képviselő beható eszmecsere-t folytatott a politikai helyzetről és leszögezték, hogy rendkívül hibás lépés volna Bratianutól, ha új választások levezetésére vállalkozna.

H. G. Wells nyilatkozik

önmagáról és az európai politikáról

„Ha a szerbek, magyarok, tótok és románok Amerikába vándorolnak, szépen megférnek egymás mellett, miért ne férhetnének hát meg otthon is“

Korda Tibor, az állandóan Londonban élő magyar újságíró látogatást tett H. G. Wells-nél, a nagy angol írónál. A világhírű író rendkívül érdekes közléseit, melyeket önmagáról, íróról, politikai problémákról tett, az alant következőkben adjuk:

Látogatást tettem H. G. Wells-nél, a világhírű angol írónál, akinek legutóbbi tudományos munkája, a „The out line of the History“, az utóbbi évtized legnagyobb könyvsikerét érte el és akinek új regényét, a „Christina's Albert father“-t, most ünnepli az egész angol sajtó. Wells, az egykori kereskedőtanonc, akinek most évi 60.000 font jövedelme van, a White-hall szemből, a minisztériumok környékén lakik, egy óriási palota ötödik emeletén, a 120-as számú ötszobás lakásban, feleségével és két fiával. Csöngetésemre az író felesége, Catinine Wells, nyit ajtót. A világhírű nagy író felesége olyan egyszerű nő, mint egy vidéki postamesterné.

— Bocsánatot kérek — mondja mentegőtözve — pár percig várni kell, férjemnek vendége van — és bevezet egy roppant érdekes butoratu kis terembe. Japán szoba, berakott szoborok, pár szék és Wells íróasztala: zöld porzótóval fődött, kopott butoradarab. Kis „portable“ írógépet, nagy tintásüveget látunk az asztalon. Wells írógépen kopogtatja műveit, magánleveleit pedig töltőtollal írja. A szekrényen whisky, gin és gyümölcs. Pár kínai disztányér és egy orosz szovjet-porcellán. A kommunistaák órágu csillaga és a bolsevista orosz állam címere: a sarló, disziti a művészi porcellánt. Mrs. Wells elmondja, hogy férje nem foglalkozik üzleti ügyekkel. Ő csak megírja műveit, a copyrightet már én adom el — magyarázza az író felesége. Én vagyok a „bussinesman“. Mrs. Wells az artist, a művész.

Nyílik az ajtó és belép Wells. Nem gondolná az ember, hogy már hatvanéves. Haja szőkés, szemé barna. Minden mozdulata nyugodt. Nagyon halkan beszél.

— Na lássuk — mondja és helyet foglal, hogy kérdéseimre válaszoljon.

— Mi volt legkedvencebb ifjúkori olvasmánya?

— Nehezen emlékszem vissza, azt hiszem Humboldt „Cosmos“-át szerettem a legjobban.

— Sportolt-e sokat?

— Soha. Otthonülő legényke voltam.

— Jó tanuló volt?

— Csak nem akar egy hatvanéves embert újra vizsgáztatni? — mondja nevetve és így folytatja: — Tizenhárom éves koromban alba-

hivatalos közeg és így nem nyilatkozhatik.

Összegezve a fenti nyilatkozatokat, megállapítható hogy a pénzihiány főleg a gabona és terménybevásárlásokkal hozható kapcsolatba, azonban távolabbi okok is közreműködnek abban, hogy a szokásos őszi pénzihiány nagyobb méreteket öltött, mint máskor. Nem tűnik ki a nyilatkozatokból az, hogy a Banca Nationala is nagymértékben hozzájárult a bekövetkezett hitelmegszorításokhoz, amit azzal idézték elő, hogy a visszleszámitolásokat nemcsak, hogy megszorította, hanem nagyrészt teljesen megszüntette, sőt a már megszavazott hiteleknek is bevonta egy részét.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

orok alkalmatt
jöhíseműsű
nyilvános-
tt meggyőződ-

gyrabecülésem

Balázs Endre,
új iri hitközség
széknek elnöke.
edvéért legkö-
atjuk cikkünk
álljon fenti
tát megtenni.

zusán

a párisi

— kérdeztük

csalaton

fejlesztésre vo-
mindenki tudja,
vetette a leg-
melyeket rész-
gy csak egyet
eik napján ki-
a városnak a
te volt, amely-
csak tizenhét
st nélkül del-
az újjáépítésén
vételével, vala-
huzták, vagy
most reno-
ól két kilo-
minden ugy-
maradt. A
edezékek meg-
pad múzeum az,
zik vissza a
pusztításokkal
romániai „Pol-
nagyfontosságú
resitenekek egy-
éget, amely —
esapások esetén,
haladéktalanul
nagy lelkesé-
gy ez az új
ben létre fog

nagával polgár-

rosoké a jövő

gyon sokat ta-
ésőbbi utódaim-
azokat a nagy-
akint szerezhe-
atjuk meg. Az
áris periferiára
második Páris
tanács inféke-
a járdától tíz
tiz méter terü-
enek. A város-
utat. Most az a
tok egy ilyen
atkozó előmun-
en megkezdeni.
mlitette, hogy
a legnagyobb
a csaknem ál-
miniszterelnök,
i miniszter és
minisztere. Az
rtották. Meg-
is valamennyi
őztek a képző-
ándulások közül
polgármesterre
n voltak ezen-
illesi parkban,
Késégtelen,
dvező kihatás-
ére.

fizetéseket fel-
Kelet brassói
Str. Portii 32.

efestő.

A gyermek kincs, ápoljuk Höfer por, krém, szappannal

világlelkiismeret kerekedjék felül. Hogy új világtudat fejlődjék ki, amely csak békét, testvériséget ismer.

— Jövő irodalmi tervei?

— Fordról és Citroenről szeretnék regényt írni, a nagy pénzcinálóról. Azt hiszem, ez ma a legérdekesebb téma. Sokan megkísérelték már, de mindaz még nem az igazi.

— Mi a véleménye a mozirol?

— Charile Chaplin a legnagyobb művész. Szeretem. Legújabb filmje, a „Gold Rush“ nagyon tetszett.

Egy óra tíz percig tartott ez a beszélgetés, mialatt H. G. Wells válaszolt kérdéseimre.

Glasner Móse halálának első évfordulójára

Smini aceret napján, a szukoti ünnepek vidám óráiban, ma egy esztendeje jött a döbbenetes hír Palesztina fővárosából Erdély fővárosába, hogy Glasner Móse megtért övéhez. Percekkel halála előtt jókedvű és bizakodó volt és vacsora után mint egy szent áldozat — *ola temima* — eltűnt az életről.

Tudós volt abból a tiszteletet parancsoló zsidó osztályból, amely az első galut óta a Biblia és Talmui zsidó szellemét, a tisztaság és őszinteség, a testvériség és emberiség örök gondolatát plántálja nemzedékről nemzedékre. E kaszt (ha úgy lehet nevezni) legjobbjá volt ő. Meglátó, megérző bölcsse korának, zsidó multból zsidó jövőbe látóki lélekkel látó vezér. Itt, a bércek között, nagy ősi hagyományokon fejlődött és emelkedett és az egész kor vallásos zsidóságának nemzeti látnoka lett. A keleti és nyugati zsidóság vallásos rétegeit az ő szava, az ő látóki példája nyerte meg a zsidó ujjáépítés számára és Erec Jisráélről alkotott gondolkodásukat Glasner Móse irányította át a terméketlenség-ből az alkotás vonalára.

Az egész világ zsidósága fölajdult halálhírére. És azóta a zsidó nemzet minden nagyobb manifeztációk alkalmával a kegyelet őrzésével emlékeztek meg Glasner Móséről. A XIV. cionista világkongresszus alkalmával Nachum Szokolov emlékezett meg az utolsó két év nagy zsidó halottairól és a nagyok között elsőnek említette rabbi Móse Glasnert. Megilletődve hódoltak mozgalmunk e kiváló halottjának a zsidó nép reprezentánsai és e hódolatban benne volt nemcsak az elhunyt fölött érzett fájdalmas rezignáció, hanem a veszteségnek az a nyilatkozó érzése is, arui olyanok emlékezésekor jelentkezik, akiknek még sok elintézni valójuk volt a földön.

Mély megilletődéssel gondolunk Glasner Móse nemes, szép, patriárkális alakjára, bölcs és lángoló beszédére és barcinak arra a nemes lendületére, amely iránt ellenfeleiben is a tisztelet és nagyra-becsülés érzését keltette. És halála évfordulóján fokozottan érezzük, hogy lelkünknek milyen nagy szüksége van azokra az energiákra, amikkel a gondviselés kedveltjeit megajándékozta. Nem mulaszt-hatjuk el az évforduló gyászos alkalmát, anélkül, hogy Erec-Jisráél földjén Glasner Móse emlékét meg ne örökítenénk.

A Glasner Móse emlékbizottság még nem döntött, hogy milyen módon fogja intézményesen megörökíteni a nagy férfi emlékéit. De meg kell találni az emlékezésnek azt a megnyilatkozását, amely méltón szimbolizálja Glasner Móse életművét és ideáljait.

Az Új Kelet ezuttal megnyitja a Glasner Móse emlékalapra szóló gyűjtését és kéri mindazokat, akik a Glasner Mósét ismerték, akik munkáját becsülték, tisztá nemes alakját megcsodálták, hogy az alapra szánt összegeket szolgáltatásuk be a cluji orthodox hitközség címére. Az emlékalap bizottsága áll a cluji orthodox hitközség elnökéből, a főrabiból, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökéből és a Keren Kájemet megbízottjától. Ezzel az adakozással gyűjtünk meg a Glasner Móséra emlékeztető mécsesünket.

Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta Ferencz József keserűviz biztos segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a „Ferencz József“-viz, hasi megbetegedések eseteiben is gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszerárakban, dro-gériákban és fűszerüzletekben 13

A kolozsvári üzletvezetőség még nem tud a CFR autonómiájáról

Miért nincsen elegendő személykocsi a vonatokon? Csehszlovákia felé teljesen megszűnik az áruforgalom

(Cluj-Kolozsvár, október 9. Az Új Kelet tudósítójától.) Egy hete éppen annak, hogy Bukarestben hivatalosan megalakult a legfelsőbb vasutügyi vezérigazgatóság, amely kimon-dotta a CFR autonómiáját. Ezzel a közlekedés-ügyi minisztérium meg is kezdte a likvidálást. Az új igazgatótanács azóta már ülést is tartott, amelyen elhatározták a jelenlegi üzletvezetőségeknek forgalmi igazgatóságokká való felosztását. A határozat értelmében a kolozsvári IV. üzletvezetőség területén három ilyen forgalmi igazgatóság lesz Kolozsvár, Nagyvárad és Marosvásárhely székhellyel. Ebben a nagyfontos-ságu ügyben az Új Kelet munkatársa kérdést intézett Hosszu János kolozsvári CFR üzlet-vezetőhöz, aki a következő érdekes nyilatko-zatot tette:

— Ezideig hivatalosan semmiféle értesítést nem kaptunk Bukarestből a CFR autonómiájáról.

Magam is csak a lapokból értesültem róla s így nem áll módomban felvilágosítást adni arra vonatkozólag, hogy a vasut önállósítása milyen intenciók szerint történt és milyen be-folyással lesz az általános forgalmi viszonyokra, illetve a kolozsvári üzletvezetőségre. Az üzlet-vezetők szokásos havi konferenciáját már ju-lius óta nem hívták össze, ezeken sem vehet-tem tehát tudomást az autonómiáról.

Hosszu üzletvezető meglepő tájékozatlansága jellemzően világítja meg a mai kormány cen-tralizációs politikájának a helytelenségét. Talán hetek is beletelnek, amíg az új rezsim beálltá-ról hivatalos értesítést fognak kapni az egyes vasuti üzletvezetőségek. Bukarestben, ugylát-szik, nem sietnek azzal az autonómiával, mert ez azt jelenti, hogy az üzletvezetőségek ezen-tul szabadabb kezet nyernek. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy

a kerületi igazgatóságok semmilyen ügyben sem intézkedhetnek a maguk hatás-körén belül.

Arra, hogy ebből mekkora hátrányok háramla-nak a közönségre, a szállítási bajok mellett legjellemzőbb a személyforgalmat megbénító anomália.

A közönség köréből ujabban rengeteg pa-nasz érkezik a lapokhoz, az üzletvezetőségre, sőt a minisztériumhoz, hogy a horribilis men-díjak ellenére nem bocsátanak rendelkezésre elegendő kocsit a személyvonatokon. Több száz-kilométeres utvonalatok befutó szerelvényeknél mindössze két-három másodosztályú fulke van, holott a közönség tulnyomó része másodosztá-lyon utazik. Ugyanakkor

két-három egész elsőosztályú vagon fut üresen.

Ezért van állandó túlszűfoltás a vonatokon, amely a zsebmetszőknek is megkönnyíti a za-vartalan garázdálkodást. És az a kevés másod-osztályú fulke is olyan piszkos, hogy egészség-ügyileg a legveszedelmesebb ma vonatra ülni.

Hivatalos adatok vannak birtokunkban, amelyekből kitűnik, hogy a bukaresti vezérigaz-gatóság által megállapított számú vagon helyett jóval kevesebb kocsi van a kolozsvári üzletve-zetőség területén. Jelenleg például 36 személy-kocsival van kevesebb, holott a szerelvények rendbentartása érdekében minden üzletvezetősé-gnek 22 tartalékkocsi felett is kellene ren-delkeznie. Ezekből mindössze két darab van az egész üzletvezetőség területén. Összesen tehát

54 kocsival nem kevesebb, mint ameny-nyinek lennie kellene,

pedig a vezérigazgatóság által megállapított számú kocsi sem elegendő a megnövekedett személyforgalom normális lebonyolítására. Az üzletvezetőségek minden hónap 15 én helyzet-jelentést küldenek a kocsialományról és sür-gős orvoslást kérnek, de hiába. A bukaresti vezérigazgatóság nem is reflektál az ilyen köz-érdekű figyelmeztetésekre és nem törődik a közönség közvetlen panaszaiival sem. Magának az üzletvezetőségeknek pedig nincs joga diszpo-nálnia, hogy megfelelő számú kocsit bocsásson

a közönség rendelkezésére, de meg nincs is honnan, mert amint egy kocsi kikerül a javító-műhelyből, a vezérigazgatóság diszpozíciójára a regátba viszik, ahol másodrendű szárnyvonalakon is Pullmann-kocsik futnak és már har-madosztályon is van hálókocsi.

Ugyanez a rendszer érezteti súlyos hatását az áruforgalomban is. Hosszu üzletvezető sze-rint Csehszlovákia felé a cseh korona stabili-zálódása óta fokozatosan szűnőfélben van az áruforgalom. Egyedül élőállat-export van még és a Németországba irányított gyümölcskivitel. Magyarországra szinte csak tűzifát és fűrészá-rut exportálunk. És

a minimális forgalom ellenére is mutatko-zik vagonhiány néha,

mert a regátba küldött kocsik sohasem kerül-nek vissza, más vagonokkal pedig az üzletve-zetőség nem diszponálhat. Az a gyáros, termelő, nagykereskedő, aki exportálni, vagy importálni akar, kénytelen Bukarestben kijárni, hogy va-gont kapjon.

Mindezek az anomáliák megszűnnének, ha a CFR ténylegesen is megkapná az autonómiá-ját. Erre azonban egyhamar aligha kerül a sor, hiszen ezideig semmiféle lépés nem történt még az új rezsim bevezetésére.

— **Cuza antiszemita-egyesületekkel tárgyal Budapest.** Bukarestből jelentik: Cuza és Sumuleanu professorok tegnap érkeztek haza Budapestre. A „Cuvantul“-nak adott inter-vjújukban kijelentették, hogy Budapestten eruitologiai kongresszuson voltak, melyen a madarak védelmét és a káros madarak elpusztítására teendő intézkedéseket beszéltek meg. Egyben felhasználta az alkalmat és érintkezést keresett az ottani antiszemita egyesületekkel a jövő munkaprogram tekintetében. Azok a hí-rek, miszerint Zelea Codreanu és apját kizár-nák a kereszténydiákok egyesületéből, egyálta-lán nem felelnek meg a valóságnak. Epen ennyire fantasztikusak azok a hírek is, melyek arról szóltak, hogy ők azért mentek Buda-pestre, hogy a szovjetek ottani megbízottaival tárgyaljanak. Hazaérkezésükkel kapcsolatban a fővárosi pályaudvaron megerősítették a karha-talmat, hogy az esetleges tüntetéseknek elejét vegyék.

— **Újabb utlevélpanama Beszarábián.** Bukarestből jelentik: A beszarábiai Bahul városban szenzációt keltett egy újabb utlevél-panama felfedezése. A parasztek körében nagy az elkeseredés, mert sokan közülük áldozatul estek ennek a panamának.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.**

Utolsó divat szerint nagyon szép, elegáns és olcsó ruhákat készít **ARON DAVID** Cluj, Calea Regale Ferdinand 32.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz- **butort, zongorát** akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse **SZÉKELY ÉS RÉTI** ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermel, asztalosok furniárszükségleteiket legolcsóbban itt szerzhetik be

Prima tűzifát vagononként, önként vagy privta, kereskedők-nek és fogyasztóknak legutányosabban h-zhoz szállít: **Staurinta Romaneasca S. A.** f-osztálya Cluj Pinta Unirii 20. 229. Telefon 804.

Az Új Kelet...
Szerkesztők...
Felelős...
Előfizetési...
240...
Az Új Kelet...
meg...

Nyár...
kikel...
Hajna...
s róz...

A tav...
idők...
friss...
s új...

Az en...
letűn...
omlad...
rajta...

— La...
eső ünne...
ben jelen...

— A...
sei ellen...

pok hasa...
hogy a k...
amikor a...
meglátog...

hogy kisa...
ezer leiel...
szere a k...
bérbe adt...

rály kijel...
eseteket...
A beszélg...
tinescu is...

a helyi h...
rály a kö...
mivélésig...
a helyi h...
abuzuri l...

— M...
Maniu Gy...
nap foly...
párt taná...

résztegy...
lájában s...
elejéig m...

— K...
szerződ...
Magyar S...
Berlinből...

szerződte...
első etap...
mindvégi...
énekesnő...

vendéke...
képessége...
zinpadok...
számára...

...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó sajtó napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
 5686. Tisri 22.
 Sömni aceresz
 1925. október 10.
Vasárnap
 5686. Tisri 23.
 Szimchász tóra
 1925. október 11.
Hétfő
 5686. Tisri 24.
 1925. október 12.

Keleti Virágok

Az ember végzete

— Khong-Fu-Tse —

*Nyár hevére ősz hidege csap le,
 kikelet váltja fel a zordon hómezőt.
 Hajnalban rózsás a napfény színe
 s rózsás az alkony elhunytá előtt.*

*A tavak mind a tengerbe folynak,
 idők ujulnak új napok szálltán —
 friss fényben ragyog a ma és a holnap
 s új vizek zugszak vén folyók árján.*

*Az emberélet muló — s vissza nem tér,
 létünk huborék csak, könnyen széttrő,
 omladék sorsunk, o jaj, mit sem ér,
 rajta a mulás vad dudvája nő*

Ford.: Salamon László

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszóló ünnep miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— **A király a helyhatóságok visszaélései ellen.** Bukarestből jelentik: A fővárosi lapok hasábos cikkeiben számolnak be arról, hogy a királyi temesvári látogatása alkalmával, amikor a királyi család báró Kemény szülőjét meglátogatta, a báró elpanaszolta a királynak, hogy kisajátították birtokát, melyet holdankint ezer leiel fizettek meg neki és most, akik részére a kisajátítás történt, óriási árért haszonbérbe adták másoknak a földterületeket. A király kijelentette, hogy örvend annak, ha ilyen eseteket közvetlenül neki hoznak tudomására. A beszélgetésnél jelen volt Alexandru Constantinescu is, aki azt a felvilágosítást adta, hogy a helyi hatóságok visszaéléseiről van szó. A király a következő szavakkal válaszolt a földművelésügyi miniszternek: „Igen sok a száma a helyi hatóságok visszaéléseinek“. Prea multe abuzuri locale.

— **Maniu Gyula Kolozsvárra érkezett.** Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke a tegnapi nap folyamán Kolozsvárra érkezett, hogy a párt tanácsának vasárnapra összehívott ülésén résztvegyen. Maniu a Fürdő-utcában lévő villájában szállt meg és előreláthatólag a jövő hét elejéig marad Kolozsváron.

— **Kelmai Ilnokát a berlini Staatsoper szerződtette.** Kelmai Ilnokát, a kolozsvári Magyar Színház volt kiváló énekesnőjét — mint Berlinből jelentik — a Staatsoper tagjai sorába szerződtette. A magasba lendülő művészi pálya első lépése Kolozsvár volt, amelynek közönsége mindvégig meleg szeretettel övezte a nagyszerű énekesnőt. Kelmai Ilnoka Pfeiffer Alfréd nővendéke volt, itt fejlesztette ki nagyrahitott képességeit, melyek most az európai operaszínpadok egyik legelsőjén át nyitották meg számára a világhírnévhez vezető utat.

— **A Baldwin-ház kiegyezett a kincstárral.** Bukarestből jelentik: A legfőbb semmitőség tegnap kellett volna, hogy tárgyalja a Baldwin-ház és a kincstár között fennálló kártérítési pert, de mivel egyik fél sem jelent meg, a tárgyalást elnapolták november 1-re. Időközben tudvalevőleg, Bratianu pénzügyminiszter külföldi útja alkalmával, megegyezés jött létre a Baldwin-házzal és így az elhalasztás egyuttal azt is jelenti, hogy ez a kérdés végkép lekerült a napirendről.

— **Meghalt a gálszécsi főrabbi.** A kolozsvári ortodox főrabbi családját egy év leforgása alatt újabb súlyos csapás érte. A főrabbi sógora, Klein Sámuel, gálszécsi főrabbi, szombaton, szukkot első napjának estéjén, Kassán, egy operáció után meghalt. A tragikus körülmények között elhunyt főrabbi Klein szilágycsehi főrabbi fia volt. Fivére két hónappal azelőtt halt meg hasonlóan tragikus körülmények között. Klein Sámuel Pozsonyban végezte a rabbiiskolát, majd néhány évig Glasner Móse tanítványa volt. Tizennégy éven át működött Sebeskellmesen mint rabbi és egy évvel azelőtt került Gálszécsbe, ahol nagy népszerűségének örvendett. Kiváló talmudista és hebraista volt. A gálszécsi zsidó hitközség elhatározta, hogy nyolc éven át nem tölti be a rabbinátsági állást, addig az özvegy teljes fizetést kap. A hitközség egyuttal gondoskodik, hogy az elhunyt főrabbi legidősebb fia rabbivá képeztesse ki, akit esetleg apja helyére állítanak. A gálszécsi hitközségnek ez a nemes gesztusa nemcsak Szlovenszókán, hanem Erdély egész zsidó társadalma előtt őszinte szimpátiákat keltett.

* **Vásznakat, selymeket és harisnyát,** gyári áron vásároljon Heller, Weisz & Molnár végeladásán.

— **Meghalt Rosenberg Zsigmond.** Bécsből jelentik: Az erdélyi zsidó közéletet súlyos veszteség érte. Rosenberg Zsigmond, a dési hitközségnek 20 éven át volt elnöke, majd örökös diszelnöke, október 6-án, néhány heti betegeskedés után 70 éves korában elhunyt. Rosenberg Zsigmond évtizedeken keresztül az erdélyi zsidóságnak egyik vezéregyénisége volt. Kimélyült tudás, — úgy egyházi, mint világi dolgokban, — nagyszerű szó noki készséggel párosult benne. A hatóságok előtt és nagyobb ünnepségek alkalmával évtizedeken át ő volt a hitközség reprezentatív szónoka. Minden egyes beszéde valóságos szónoki remekműnek illett be. Beszédeit a gondolatok logikus felépítése, páratlanul széleskörű tudás és kitünő szónoki forma jellemezték. A dési hitközség ma is érvényben levő alapszabályait ő készítette. Megnyerő egyénisége pártállásra való tekintet nélkül az erdélyi zsidóság széles köreiben osztatlan tiszteletben állott. A megye politikai és közgazdasági életében hosszú évtizedeken keresztül vezetőszeretpet játszott. Temetése október 7-én ment végbe, melyen a közönség felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül imponáns számban vett részt. Halálát özvegye, gyermekei dr. Rosenberg József dési közjegyzőhelyettes, Dux Mór bankigazgató neje és széleskörű, előkelő rokonság gyászolja.

— **A regátban meghonosítják az alispán-rendszert.** Bukarestből jelentik: Az új közigazgatási törvény értelmében tudvalevőleg a regátban is meghonosítják az eddig még ott nem ismert subprefektusi állást. Ma jelent meg a hivatalos lapban a dekrétum, mely az eddigi direktor de prefektusokat subprefektusnak nevezi ki.

— **Göndör Ferenc fiának tragikus halála.** Bécsből jelentik: Göndör Ferenc, Bécsben élő magyar újságíró 14 éves fia néhány héttel ezelőtt súlyosan megbetegedett. Angina után fehérvérűséget állapítottak meg nála az orvosok és vérártómlesztéssel iparkodtak rajta segíteni. Göndör Ferenc a háború alatt a budapesti „Népszava“ munkatársa volt és amikor egyetlen fiának betegségeiről tudomást szereztek a bécsi magyarok, több, mint hatvan magyar munkás ajánlotta föl vért Göndör fiának megmentésére. Csak három munkás vére felelt meg, maga Göndör Ferenc ugyancsak néhányszor adott véreből Miklós fiának. Miklós szombaton délután kiszíndevett.

* **Kevés pénzért nagy értéket kap,** ha női és férfi szöveteket Heller, Weisz és Molnár végeladása alatt, gyári áron vásárol!

— **Több mint ezer tanut fognak kihallgatni a tatarbunari perben.** Bukarestből jelentik: A tatarbunari perben befejezték a vádlottak kihallgatását. A kihallgatás összesen 38 napig tartott és összesen 38 vádlottat hallgattak ki. Ma kezdték meg a tanúk kihallgatását, kiknek száma ezeregyszázhusz.

— **Csak háromhónapos vasúti bérletjegyeket adnak ki.** Bukarestből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság kereskedelmi szekciójára az utolsó időben felfedezett hamis vasúti bérletjegyek következtében elhatározta, hogy ezután csak három hónapra szóló vasúti bérletjegyeket fognak kiadni. Egyben a személyzetet a legszigorubb ellenőrzésre hívták fel.

— **Háziur, aki megveri lakóját.** Türkösi Sámuel, nyugalmazott pénzügyi főbiztos nemrég vette meg a Monostori-ut 68. számú házat. Háziur minőségét főleg abban élte ki, hogy lakóit állandóan moleztálta, akik közül egynehány, dacára a nagy lakásinségnek, kénytelen volt elköltözni Türkösi házából. Az új házigazda első áldozata Führer Jakab vasúti felügyelő volt, aki nem sokáig bírta ki a Türkösi végzálását és nyugalma kedvéért inkább elköltözött. Hasonló végzálásokkal igyekezett kiturni lakásából Biró Ignácot is, akivel szemben azonban akciója nem járt eredménnyel. Ez a sikertelenség új metódusok alkalmazására készítette az egyre türelmetlenebb háztulajdonost. Ami nem is csoda, mert időközben a lakbérek 30—50 ezer lejre emelkedtek. Biró Ignác pedig ma is csak ötezer lejt fizet vízdíjjal, villannyal és egyéb adókkal együtt. Éppen a vízdíj miatt tört ki a háborúság. A minap Biró bement a háziur lakásába, hogy a vízdíjat kifizesse. A fizetés alkalmával, Biró legnagyobb meglepetésére, a háziur zsebéből egy adóvégrehajtási jegyzőkönyvet vett ki, amelyben különböző adóhátralékok között 223 lej vizadótöbblet is szerepelt. Biró az ebből réses részt akarta éppen kifizetni. A háziur erre azt követelte tőle, hogy a többi adóját is fizesse ki. Mikor ezt Biró Ignác megtagadta, Türkösi a legválogatottabb sértésekkel árasztotta el lakóját, aki csillapítani kezdte a háziurat s arra hivatkozott, hogy beteg embernek árt a mérgeződés. Türkösi erre mintegy bizonyítani akarva, hogy tényleg nem beteg, nekiesett Birónak és agyba-főbe verte. Birót a súlyosabb következményektől az előrerohanó Biróné, a cseléde és Türkösi sógora mentették meg. Az esetnek a bíróság előtt lesz a folytatása.

— **Tilos a parkett-tánc és az „animálás“ a bécsi mulatóhelyeken.** Bécsből jelentik: A rendőrség október 1-től kezdve kitiltotta a tánchelyiségekből és egyéb mulatóhelyekről a hivatásos parkett-táncosokat és táncosnőket, akik a közönség soraiból táncolni kívánó hölgyekkel és urakkal díjazásért lejtének egy-egy táncot a parketten. A „N. W. Journal“ a tilalom okai felől kérdést intézett dr. Taus udvári tanácsoshoz, aki a rendőrségen a mulatók és tánchelyiségek ügyeit vezeti. A rendőrtanácsos azt mondta, hogy a hivatásos parkett-táncosok és parkett-táncosnők sok család nyugalmát zavarták meg, a házassági tragédiák egész sora ezekben a táncstermekben kezdődött és köztudomású, hogy a leggyanúsabb és legkétesebb elemek keveredtek el a hivatásos táncosok közé. A rendőrség nem áll meg ennél a tilomnál, hanem szigorúan fog örködni, hogy a félvilág hölgyei se látogathassák a mulatóhelyeket és a bérlők, vagy mulatótulajdonosok ne alkalmazhassanak olyan nőket, akik a vendégeket dorbézolásra „animálják“. Ezt a rendeletet is hamarosan kiadja a rendőrség. Nem arról van szó, hogy a közönséget eltiltsák a táncról, mert annak nem akar gátat vetni a rendőrség, de meg fogja tisztítani a mulatóhelyeket és táncstermeket a veszedelmes elemektől és gondoskodni kíván arról, hogy megjavítsa az osztrák fővárosnak legutóbb nagyon leromlott hírnevét és megfekezze a mulatóhelyeken a züllött dorbézolást, amely olyan kiáltó ellentétben van a gazdasági nyomorúsággal.

* **Egy bevált gyógyszer érelmeszesedés,** sorvadás, bazedow, gyomorbad, emésztési és anyagcserezavarok ellen. A nemzetközi orvostudomány legkiválóbb képviselői 25 éves tapasztalat eredményeképpen a legcsodálatosabb sikerrel alkalmazzák a Pankreon-rhenaniát betegeiknél. Kapható minden gyógyszerertárban. Ismertetőt készséggel küld a romániai vezérképviselet: Royal drogéria, Cluj.

lovákia felé

... meg nincs is
 ... kikerül a javító
 ... diszpozíciójára a
 ... dű szárnyvonalak
 ... és már har-

... ti súlyos hatását
 ... üzletvezető sze-
 ... korona stabili-
 ... nőfélben van az
 ... export van még
 ... gyümölcskivitel.
 ... üzifát és fűrés-

... ére is mutatko-
 ... néha,

... k sohasem kerül-
 ... edig az üzletve-
 ... a gyáros, termelő,
 ... vagy importálni
 ... sijnári, hogy va-

... megszünnének, ha
 ... ná az autonómiá-
 ... ligha kerül a sor,
 ... nem történt még

.....

... esületekkel tár-
 ... ól jelentik: Cuza
 ... tegnap érkeztek
 ... al"-nak adott in-
 ... gy Budapestén
 ... ltak, melyen a
 ... madarak elpusz-
 ... beszéltek meg.
 ... at és érintkezést
 ... egyesületekkel a
 ... ben. Azok a hi-
 ... t és apját kizár-
 ... letéből, egyálta-
 ... lóságának. Epen
 ... hírek is, melyek
 ... t mentek Buda-
 ... i megbizottaival
 ... kapcsolatban a
 ... itették a karha-
 ... tetéseknek elejét

... a Beszarábiá-
 ... beszarábiai Bahul
 ... újabb utlevél-
 ... k körében nagy
 ... ülük áldozatul

... vagyunkat a
 ... Rt.-nál. Képvise-
 ... ten.

... zép, elegáns és
 ... készít
 ... AVID
 ... and 32.

... - vagy róz-
 ... gorát
 ... re és tekintse
 ... ETI

... TÁRS. butortermék,
 ... an itt szerezhetik be

... fát

... tva, kereskedők-
 ... sabbán h-zhoz
 ... a S. A. f-ozs-
 ... Telefon 804.

Győzdődjön meg hogy aján-
 daktárgyakat arany, ezüst és
 brilliánsáruban legolcsób-
 ban nálam szerezheti be.

F. Markovits, Cluj Arany
 Wesselényi M.-u. No 20.

ezt és brilli-
 áns tárgyakban
 a legkényesebb igényeket is ki-
 elégítő nagy választék.

Ingyen
küldök egy próbadoboz
PODOL-t,
hogy meggyőződjék mindenki, melyik a leg-
jobb lábápoló szer.
Készíti:
Csanda Endre gyógyszerész Oradea-Mare.

Bijou
essenciából készítse
kölni vizét
24 illatban kapható
1 üv. 55 lei.
Készítése: gyors,
olcsó, tiszta.
Főraktár: Rózsa M.
„ROYAL”
drogéri, Cluj, Piata
Unirii 24.

Diana

salszesz

bedőző ölések megszüntetik
rheumáját, köszvényét.
Ügyeljen a DIANA névre,
mert csak az a valódi.
Csak a DIANA salszesz

erősít, gyógyít, frissít!

Menyasszonyok! Izléses ajándéktár-
gyak. Brilliáns ék-
szerek. Dismütár-
gyak. Jeggyűrűk.
Divatos függők.
Arany karórák
és bármilyen ékszer- és órárukat
szolid árakon, dus választékban talál!
LŐBI ÁKOS
ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand
16. Szemben a Renaissance áruházal

Vidéki amatőrfényképezők
kérjenek árjegyzéket.
POLITZER
fotóáruházról Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapít-
tatott 1896.

KÖZGAZDASÁG

Kinevezték a kereskedelmi és iparkamarák kormánybiztosait

Bucuresti—Bukarest, okt. 9. A kereskedelmi és iparkamarák reorganizálásáról szóló törvény, mint ismeretes, felhatalmazza a kereskedelmi minisztert, hogy a fontosabb gazdasági jelleggel bíró kereskedelmi és iparkamarák működésének ellenőrzésére kormánybiztosot nevezzen ki. Az „Universul” értesülése szerint kormánybiztosokat az alábbi helyekre neveztek ki. A kolozsvári Kamara kormánybiztosa G. N. Leon, a Banca Româneasca volt igazgatója. A konstancai kamaránál Cesar Hariescu, a kraiovainál G. Christodorescu, a brailainál Cesar Popescu, a bukarestinél Joan Dumitrescu, a pitestinél N. Tacit, a ploestinel St. Chicos, a brassóinál Augustin Mazuchi, a nagyváradinál M. Dedu, a temesvárinál Virgil Popovici, a turnuseverininél Eugen Hacek, a csernovitzinél I. Prodanuc és végül az aradi kereskedelmi iparkamaránál Nasta Victor lett a kormánybiztos.

Ujabb 25 százalékkal emelkedett a drágulási index. Az „Argus” legutóbbi szá-
mában statisztikát közöl, amely szerint a szeptember havi indexszám az 1916. árákhoz viszonyítva 46-szoros drágulást mutat. Az előző hónappal szemben a drágulás 2,5 százalékos.

Németország ötmillió aranyárka értékű vasuti anyagot szállított Romániának. Bukarestből jelentik: Románia és Németország között tudvalevőleg megegyezés jött létre, hogy a jóvátételi követelés fejében vasuti anyagot fog szállítani Németország Romániának. A megegyezést a párisi jóvátételi bizottság tudomásul vette és ötmillió aranyárkát irt Németországnak javára.

Csak a bélyegilletékek drágulnak. Bukarestből jelentik: Bukaresti lapok szerint a postatarifa közül csak a bélyegilletékeket emelik negyvenszeresre. A telefon előfizetés díja változatlanul a régi marad, de megdrágulnak az interurban-beszélgetések tarifái.

A predeal—ploesti vasutvonal villamosításával kísérleteznek. Bukarestből jelentik: A svájc-i mérnökökből álló küldöttség, mely a romániai vasutak elektrifikálásával foglalkozva és úgy tervezi, hogy elsőnek a predeal—ploesti vasutvonalat fogja kísérletképpen villamosítani.

Kedden újabb ülést tart a legfőbb gazdasági tanács. Bukarestből jelentik: A minisztertanács a legfőbb gazdasági tanács legközelebbi ülését keddre hívta össze. Ezen az ülésen három kérdést fognak tárgyalás alá venni, még pedig: a sertés- és szarvasmarha kiviteli illetékek leszállítását, a petróleumtermé-

kek exportilletékének leszállítását és a gabona kivitelének újabb szabályozását. A kérdések tárgyalásánál a kereskedelmi és iparügyi miniszter statisztikai adatokat fog a legfőbb gazdasági bizottság rendelkezésére bocsátani.

TŐZSDE

Október 9 én

A lej: Zürichben 250 00, Párisban 10-30, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac tartózkodó. Általános az üzletlenség. Áru van a piacon. Az árfolyamok a következők.

Bécs 29-10—29-30, Prága 6-14—6-17, Budapest 340—343, Páris 9-70—9-75, Zürich 40-05—40-15, Newyork 206-00—207-00, London 1007—1010, Milánó 8-40—8-45.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-45, Amsterdam 208-40, Newyork 518-50, London 2511-5/8, Páris 24-05, Milánó 2077-55, Prága 1537-50, Budapest 72-55, Belgrád 918-75, Bukarest 250-00—250-00, Varsó 87-05, Bécs 73-15.

Bukarest. Devizák: Páris 9-75, Berlin 50—, London 1006, Newyork 207-00, Milánó 8-35, Zürich 40-00, Bécs 29-30, Prága 6-16, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 49-00, leva 1-43, török lira 114, font sterling 1000, francia frank 9-85, svájci frank 39-50, olasz lira 8-40, drachma 3-00, dinár 360, dollár 205-50, lengyel forint 34-00, osztrák schilling 29-00, magyar korona 28-00, cseh korona 6-08, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Kizárták a Husosokat és a KMTE-t az elsőosztályból

A felborult bajnokság. A Comitetul Regional tegnap esti határozata és következményei

Kolozsvár egyebekben eseménytelen sportéletének hatalmas szenzációja van. A Comitetul Regional, a legfőbb kolozsvári sportszerv, tegnap este tartott ülésén megemmesítette az új labdarugószakosztály első ülésén hozott határozatát, amelyben ez a kolozsvári bajnokságnak 10 egyesület számára való kiírását határozta el és kizárta a bajnokság további mérkőzéseiből a KMTE és a Husosok egyesületeit.

A Comitetul Regional váratlan határozata általános meglepetést keltett. Ugyais a határozat az őszi bajnoki szezon negyedik fordulójának lejátszása után éri az egyesületeket, midőn ezek programjukat már a futballszakosztály most dezavualt határozata alapján állították össze és az eddigi mérkőzéseik megemmesítését, új sorsolás megejtésének szükségességét, sőt esetleg egy új bajnokság kiírását teszi szükségessé.

Kérdéssel fordultunk ebben a kérdésben Kolozsvár sportéletének vezetőihez, a Comitetul Regional tagjaihoz, meghallgattuk a futballszakosztály véleményét és végül az érdekelt, e határozattal sújtott egyesületek vezetőit. A Comitetul Regional álláspontja szerint a jelenleg ideiglenes jelleggel működő futballszakosztálynak nem volt jogában az előző labdarugószakosztály által megállapított statutumokon változtatni és így nem állott jogában az első

osztályból kiesett KMTE-t és a megalakulásán kívül egyéb jogcímmel nem bíró Husosokat egy egyszerű gestussal az elsőosztályba sorozni.

A labdarugószakosztály és az érdekelt sportegyesületek természetesen ezzel szemben jogtalannak és időszerűtlennek deklarálják a Comitetul Regional határozatát. A Comitetul Regional határozata — a labdarugószakosztály egyik tagjának kijelentése szerint — nemcsak a futballszakosztályt dezavualta eddigi működésében, hanem önmagát is, miután a Comitetul Regional eddigi ülésein szó nélkül jóváhagyta a labdarugószakosztály első üléséről felvett jegyzőkönyvet, amely kimondja a két egyesületnek az első osztályba való besorozását. A jegyzőkönyvet ezelőtt 8 héttel már beterjesztették a legfőbb kolozsvári sportszervhez, amely ha nem is foglalt eddig állást mellette, de hallgatólagos beleegyezésével azt tudomásul vette.

A két érdekelt egyesület vezetői a legnagyobb elkeseredés hangján nyilatkoznak a Comitetul Regional nagy feltűnésteltető határozatáról. Elhatározott szándékuk az, hogy amennyiben a határozat jogerőre emelkedik, memorandummal fordulnak a központi labdarugószakosztályhoz és a román sport fenséges patronusához, Károly trónörökshöz is.

Értesülésünk szerint az ismert határozatra a tordai TSC egy beadványa adott okot, melyben kéri a kolozsvári kerület elsőosztályába való besorozását. A Comitetul Regional ezzel a határozatával tehát megemmesítve egyik előbbi intézkedését, amelyben vidéki alosztályok létesítését határozta el, ismét a II. oszt. bajnokság felállítását és a vidéki csapatoknak ebbe való bevonását célozza.

A határozat mindenesetre egy csapásra fel-

borítja a netét és k bonyolítás rint a lab ülésén má a tagok k pártja, am sát javasol mak várha san vitato eddig pára vári sport lépéssel se

Vasári mérkőzés gramon B szerepel. A város nagy már ismer állítása kö sorokat írj történt vég az összeáll bebizonyít veresége in

SZIN

Adler

megtelt han nap este ha és igen tehe tottuk már hogy fejlődé vészeknek tart fűzünk. Te fűzött várak lottnak érezt szotta első tudott Beeth kedni, intelli korához mér beethoveni g adási tónusa még hiányzik ganak kell első tételét litással, érzes másik tételne hangulatból.

Szünet u ját játszotta, tuóztatásnál jó vadással, a v ságával. Altv jelentős műv komoly és en nár Irma ur kával, skit a kal honorált.

A kis

huz tja ennek Prager a szó komponálta. lunk Lengyel Erényi, Lend Réthely, Led

Ksrdly E

szinpadoktól négy elődés utolsó es éve szinpadokt-l, szőlítja szerző gyönyörködni művészetében lehet váltani

Délutáni

györgyi Istvá magyar szinb

12
nagy

Nagy vála mind en szörme ár

borítja a kolozsvári futballsport eddigi ügymenetét és kérdésessé teszi a bajnokság sima lebonyolításának lehetőségét. Információk szerint a labdarugószakosztály tegnap este tartott ülésén már foglalkozott ezzel a határozattal és a tagok között erős annak az indítványnak a pártja, amely a labdarugószakosztály lemondását javasolja. Mindenesetre érdekes bonyodalmak várhatók ebben az országiszerte általánosan vitatott és a kolozsvári sport történelmében eddig páratlanul álló kérdésben, de a kolozsvári sport gyengén álló ügyét bizonyára egy lépéssel sem viszi előre.

Vasárnap Brassó—Kolozsvár revánsmérkőzés lesz. A kolozsvári vasárnapi programon Brassó—Kolozsvár válogatott mérkőzés szerepel. A nagyfontosságú mérkőzésre mindkét város nagy ambícióval készül s Brassó csapata már ismeretes is. A kolozsvári csapat összeállítása körül nagy viharok dúltak s mikor e sorokat írjuk a késő éjjeli órákban még nem történt végleges döntés. Hisszük azonban, hogy az összeállítandó csapat lelkes játékkal fogja bebizonyítani, hogy mult vasárnapi minimális veresége irreális volt.

SZINHÁZ - MŰVESZET

Adler Nándor hangversenye. Szorongásig megtelt hangversenyerem előtt tartotta meg tegnap este hangversenyét Adler Nándor, ez a fiatal és igen tehetséges hegedűművész. Többször hallottuk már őt és minden alkalommal hangsúlyoztuk, hogy fejlődésképes, kiváló zenei intelligenciájú művésznek tartjuk, akinek jövőjéhez konok reményeket fűzünk. Tegnap este a fiatal művész jövőjéhez fűzött várakozásunknak egy részét teljesen bevalótlannak éreztük. Beethoven egyik szonátáját játszotta első számként. Ha átérzésben még nem is tudott Beethoven robusztus egyéniségéhez emelkedni, intelligenciájával és finom játéksztílusával — korához mérten — meglepően tudta érzékelteni a beethoveni gondolat- és érzésvilág lendületét. Előadási tónusa rendkívül világos, tiszta máris és ami még hiányzik belőle, — azt kimondottan fiatalságának kell betudnunk. Goldmark szonátájának első tételét már sokkal több melegséggel, kongenialitással, érzésszel odaadással játszotta el és a két másik tételnél nem zökkent ki a jól megfogott hangulatból.

Szünet után Kreisler és Bach egy-egy darabját játszotta, utóbbit különösen stílusosan, a virtuozitásnál jóval többet jelentő érzelmi egygyólvadással, a vonókezelésnek csaknem mesteri finomságával. Általában, ellenére fiatalságának, máris jelentős művészegység benyomását keltette. Sikere komoly és emlékezetessé váló volt. Mellette K. Molnár Irma urnő excellált precíz, nemes zongorajátékával, ekét a közönség meleg, hosszantartó tapsokkal honorált.

A színházi iroda közleményei

A kis huncut. Jövő hét végén lesz a bemutatója ennek az új Gilbert-operettnak. Zettler és Prager a szövegírói, a zenéjét pedig Jean Gilbert komponálta. A kis huncut vezető női szerepét nálunk Lengyel Irén játssza, a többi szerepeket pedig Erényi, Lendvay, Kószai, Miklósy, Ihász, Kemény, Réthely, Leövey és Mihályfi.

Király Ernő bucsuzik az európai magyar színpadoktól. Király Ernő szombaton folytatja még négy előadásra terjedő vendégjátékát. Ez a négy utolsó eszéje Királynak egyuttal búcsúja a magyar színpadoktól, mert innen egyenesen Amerikába szélija szerződése és nagyon sokáig nem lesz alkalma gyönyörködni a kolozsvári közönségnek Király Ernő művészetében. Az összes Király-estékre már most lehet váltani a jegyeket elővételi díj nélkül.

Délutáni előadások. Szombat délután Szentgyörgyi István fellépésével ifjúsági előadást tart a magyar színház, amikor a Peleskei nótáriust újítja

fel a színház. Ez alkalommal ünnepli a színház az ifjúsági előadások 28 éves évfordulóját, melyet dr. Kis Ernő tanár méltat bevezető előadásában. Vasárnap délután 6-kor Szentes Bélának Csirkefogója van műsoron, leszállított helyárakkal.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. 4 kor: Peleskei nótárius (Ünnepi ifjúsági előadás, a kolozsvári ifjúsági előadások megkezdésének 26-ik évfordulója napján. Szentgyörgyi fellépésével. Igen olcsó helyárakkal. Előadó tanár: Kis Ernő dr Sorozat 55)

Szombat este: Aranyvirág (Király Ernő vendégjátékával, Lengyel Irén fellépésével. Premier bérlet. Sorozat 56)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Ezüstszirály (Király Ernő vendégjátéka, Karácsonyi és Neményi fellépésével. A harmadik felvonásban Király mulató jel ne'e Paskás Béla primás kísérete mellett. Leszállított helyárakkal. Sorozat 57)

Vasárnap du. 6 órakor: A csirkefogó. (Leszállított helyárakkal. Sorozat 58)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: János vitéz. (Király Ernő vendégjátéka. B bérlet. Sorozatszám 59)

Hétfő: Iglói diákok (Király Ernő bucsufellépése amerikai utja előtt. A bérlet, sorozat 60)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek, szombat, október 9 és 10. „A kis táncosnő“. Nevettető filmbohózat, 6 felvonásban. Főszerepben Patt és Pattachon.

Urania-mozgó. Péntek, szombat, október 9 és 10. „Rádiumtolvaj“. Fantasztikus dráma, 7 felv. Főszerepben Bruno Kastner és Lona Schmiéd.

Apollo-mozgó. Péntek, szombat, október 9 és 10. „St. Sulpice koldusnője“. II. ik rész. Az utolsó és legérdekesebb rész.

Telefon 419

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb zongora raktára Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtékinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Hölgyeim! A legújabb 300 lejűtől, filc modellek bárszony ujdonságok 450 lej, egyedül az "IDEAL" kalapszalon, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházal szemben). Átalakít és formál 43 óra alatt.

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Nagy választék mindentéle szőrmeáruban!	Bundák 9500 leitől	Sport-bundák 3500 eitől	Gyermek-bundák 1150 leitől	Nagy választék mindentéle szőrmeáruban!
---	--------------------	-------------------------	----------------------------	---

Vasárnap
egész nap
nyitva

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek nagyáruháza Cluj

párisi, lyoni és londoni

őszii és téli

divatujdonságokból

f. hó 11-től

kezdődőleg --- 8 napig nagyszabásu

divat-kiállítás rendez.

Telefon 4-79 Telefon

Vasárnap egész nap nyitva.

Manométereket

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Borja I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket álláshitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. **Telefon 315 sz.**

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesületi közlésnél egy szó 5.-, vastagabb betűre 8 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
Apróhirdetések díja előre fizetendő

Jó papírzacskókészítő lányok felvételek, Nadler, Calea Dorobantilor 16.

Suche zu sofortigen Eintritt tüchtigem Detailist in der Mode Manufakturbauche, kennntniss der deutschen u. russischen Sprache, guter Auslage arangsur. Offerte m. Gehaltsansprüche nebst Bild er beten. Samstag gesperrt. Marius Friedmann, Sibiu. 9999

Piaci és vásári árus

sok pénzt kereshet egy bevezetett közhasználati cikk tömeges eladásával egy heti vásáron, mint országos vásáron. — Értekezni: **Beényi és Társa** börtüzet, Cluj.

דיא היעניע תלמוד תורה וכו' איינען טוישענען מ'ל מ'ד פ'ר דודקא אונד אמעאן נמרא נע' האלט 2500-300 לעי אונד וואג' דערקאפט.
Coloman Gerschic Iodul-mare 6.

Vésnök segédet

keres **Sole** bélyegzőgyáros, **Brasov**, Weiss Mihály-utca 2. Elekes hrl.iroda Brasov

Textilszakmából mielőbbi belépésre keresek segédeket. Nye.vismeret román, magyar és esetleg német. Lehetőleg kirakatrendezést értsen. Fényképes ajánlatok, eddig működés és fizetési igények megjelölésével beküldendők. **Szegő Géza** posztó és textilkereskedő, **Alba-Iulia** 9985

Üzletvezetőt keresek mielőbbi belépésre, biztosítékkal, textil, kötött rövidáru fiókküzetemhez, fixfizetés és haszonrészese. **Jeremiás Adolf**, Marosvásárhely. 4

Zsidó fiatalember lakást és kosztot kap **Egyetem-utca 5, a. 3.**

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag előkészített anyag s készítmény, **L'Oreal-Henné** minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágtott hajat kicsinyben és nagyban veszek. — **Mussa Gyula** Cluj Str. Memorandului 10

Férjhez adnám 24 éves intelligens, i ni és olvasni tudó vallásosan nevelt, süetnéma lanyomat hozományyal, kelő existenciával bíró ugyanolyan fiatalemberhez. Leveleket „Szépleány” jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 7

Ügyes házi-orrónő ajánlkozok zsidó házakhoz. **Cim Magyar-utca 109.** 12

Antik háló

diófa berakással, juányos áron eladó, **Rosenberg** régiségkereskedő, **Unic-u. 28.**

Textil szakmától ügyesen kiszolgáló segédek ajánlatát kéri **Friedman József** Arad. Szombaton zárva. Ugyanott egy intelligens hávezető kiadói asszonyt pótolja, otthonra talál. Fizetés megállapodás szerint. 5

Zongora, pianó új vagy használt kapható. Hangcslást, javítást, szállítást eszközöl **Triska**, Str. Sarguna 14 9977

Reszelő-vágó üzem!

Használt reszelők és ráspolók újragyása. Vidéki rendelések gyors eszközzése. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

Szilágyi és Pusztai Oradea-Mare Calea victoriei No 29.

Cur Salomban 6 dunából 8 jegyző átadna 1-3 dunamot **Hersch Lázár**, Ghirishal-Roman p. u. Mociu. 10

Levelezőnő, perfekt román, német és magyar gépirónő felvétetik. **Cim** a kiadóban. 8

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuja (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és táskor-gyár. Táblatüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafon-osorozása 1007

Elsőrangú elárúsitónők és férfiak, kik hasonló szakmában már alkalmazva voltak és a román nyelvet bírják, felvétet-nek **Fischer-üvegüzlet**, Cluj 9992

Kerések gyermekek mellé egy jobb házból való izraelnyelvt és segélkező a h. z. tartásba is. **Cim: Malmalom, Borgóprund.** 12

Kerések polgárista leányomhoz magyar, német, francia tudásu tanítónőt. **Roveth József**, Hala eu. 6991

Románul 4 hónap alatt bárkit megtanítok, **Gimnazisták** tanúságát vállalom. **Levelek „Tanárnő”** jellegre a kiadóba. 9

Kerések a román belépésre fűszer és gyarmat-áru szakmában jártas fiatal segédet. **Ajánlatokat** fizetési igények megjelölésével **Ludovic Kohn** Miercurea Niraj. (Nyárad szereda **Jud. Mures-Turda** küldendők. 11

Naponta friss bivalyfej kapható, házhoz szállítva is. **So. wartzné**, **Rudolf-ut 26.**

Zsoldos tanintézet

Az ország legnagyobb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készíti elő a középiskolai magánvizsgákra, **érettségire** vidéki tanulókat is. **Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.**

RUHÁZATI CIKKEK

RÉSZLETFIZETÉSRE

Lázár Réger nagyruházában Cluj, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Allandóan nagy raktár: *Férfi és női szövetek, bársony, plüskök, kelengye-vásznak, mosárúk, paplanok és mindennemű divatkülönlegességek stb. stb.* Meghívásra házhoz megyünk mintakollekcióval.

Uj üzlet!

Magasin

Elysée

Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22. (Wesselényi Miklós utca)

Női harisnyák..... 34 leitől
Férfi soknik..... 20 leitől

Jó minőségben, a legfinomabb kivitelig.

Gyermekharisnyák nagy választéktan!

Kalaphársonyok 120 — leitől.

Kézimunkák e cikk felbágya a miatt rendkívül olcsó árban. Csipkék métere 5 leitől.

Tegyen próbavásárlást, hogy meggyőződjön az olcsóságról.

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק
ערצייגט אללערלייא ועלכווארען
פאסט-פאקעטע וערען פראמט פער נאכנאמע
פעקטוארען. פרייקארטאט אונד הכשר אויף פערלאנגען.

Írdessen az Uj Keletben!

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb nőnyzsirt, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő **Fuchs Benjámín** nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HARTIG & HIENZ** Cluj
Str. Julia Maria 8. Telefon 1-18.

Egy ország — az új Erec Jisraél életrehívásának gigantikus küzdelmét írja meg

Székely Béla Vajudó ország

cimmel most megjelent, nagy feltűnést keltő Palesztina-könyvében

Nem költői utleírást és nem is egy elfogult Palesztina-járó érzélgős megfigyeléseit adja, de

az országépítés nehéz, küzdelmes és mégis heroikus képét, aki

az épülő Palesztinát a maga valóságában

szépitgetés nélkül akarja megismerni: olvassa el Székely Béla könyvét

Egyszerű kiadás ára 100 Lei
Amatőr kiadás ára 200 Lei

A könyv jövedelmének 20 százaléka a K. K. L.-é

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában

Bámulatos

hozzon még nem tudja, hogy nálunk **olcsón**

és jól vásárolhat minden konyh felszerelési és ajándéktárgyat, evészközt stb.

zománczedényt.

Az alanti ártaktól meggyőződhetik.

Vizes pohár, duplae és ..... 450 L. től
Porcellán tányér, duplaerős .. 18—

6 személyes compot készlet valódi karlsbadi porcellán 156

6 személyes gyümölcs és tézstás készlet, valódi porcellán 150

6 személyes téás vagy moccakészlet, valódi porcellán .. 280

6 személyes **ötkező** készlet, 26 darab valódi karlsbadi porcellán 1250

6 pár csésze, tányérral, színes valódi porcellán 150

1 pár félerős valódi porcellán téás csésze, tányérral 20

Fentli árak csak 14 nap'g érvényesek.

Moskovits & Comp.

Cluj, Calea Regele Ferd. (Vesselényi-u.) 23.

A főpostával szemben.

Előbb vagy utóbb, csak mindenkinek meg kell szereznie

WELLS Nagy Világtörténetét

mert a XX-ik század minden emberének minden nap, minden órában szüksége van azokra az **alapvető ismeretekre**, amelyeket a legutolsó tudományos eredmények figyelembe vételével összefoglal, tiszta, világos, tömör művészi rendbe ez a példátlan sikerű **Megjelenik ez év december közepén.** és pontosságú mű. **Megjelenik ez év december közepén.**

Második kiadás.

Az első kiadás 7500 példánya előjegyzésben elfogyott.

I. RÉSZ.

A világ kelctkezése

1. A föld tartalmában és időben.
2. A Kőzetek Naplója.
3. A természetes kiválasztódás és a fajok változása.
4. Élet és éghajlat.
5. A hullók kora.
6. Az emlíők kora.

II. RÉSZ.

Az ember származása

7. Ősemberek és ember.
8. A Neander-völgyi emberek. (Idősebb paleolitikus-kor).
9. A jégkorszak utáni fiatalabb Paleolitikus-korbeli emberek, az első igazi ember.
10. A Neolitikus-korbeli ember Európában.
11. Az ősi gondolkodás.
12. Az emberfajták.
13. Az emberi nyelvek.

III. RÉSZ.

A világtörténet hajnala

14. Az első civilizáció.
15. Tengerjáró és kereskedőnépek
16. Az írás.
17. Istenek és csillagok. papok és királyok.
18. J. bbágyok, rabszolgák, társadalmi osztályok és szabademberek.

IV. RÉSZ.

Judea, Görögország és India

19. A héber szentkönyvek és próféták.
20. Az árja nyelvű népek a történelem előtti időkben.
21. A görögök és a perzsák.
22. A görögök gondolkodása és hatása az emberi társadalomra.
23. Nagy Sándor pályája.
24. A tudomány és a vallás Alexandriában.
25. A Buddhizmus eredete és elterjedése.

V. RÉSZ.

A római birodalom hatalomra jutása és bukása

26. A két nyugati közársaság.
27. Tibériusz Császár a római isten-császárig.
28. A római császárok a tenger és az ó-világ nagy sikságai között.

VI. RÉSZ.

A kereszténység és az izlám

29. A kereszténység keletkezése, elterjedése és megoszlása.
30. Hét évszázad Ázsiában. (Kr. e. 50, Kr. u. 650-ig.)

31. Mohamed és Izlama.

32. A kereszténység és a kereszties hadjáratok.

VII. RÉSZ.

A szárazföldi utak mongol birodalmi és a tengeri utak új birodalmi

33. Dzsingiszkan és utódainak nagy birodalma. (Közlekedés a szárazföldön.)
34. A nyugati műveltség ujjaszülése. (Közlekedés a tengeren)

VIII. RÉSZ.

A nagyhatalmak kora

35. Uralkodók, parlamentek, nagyhatalmak.
36. Az új francia és amerikai demokráciák, kis köztársaságok.
37. Napoleon Bonaparte pályafutása.
38. A XIX. század gyakorlati és eszmei vívmányai.
39. A modern imperiálizmus katasztrófája. (A világháború.)
40. Erőfeszítések a világ ujjaépítésére.
41. Az emberek jövője.

Megrendelhető **havi 500 lejes** részlettörlesztésre 2200 lej boltiár helyett **1500 lej** kedvezményes árért, minden könyvkereskedésben és az **Uj Kelet** könyvosztályában.

szólag

כשר

OL

t, mert ez és kiadás!

min nagyváradi észl, szigoruan s szerint.

MIENZ Cijj efon 1-18.

Jisráél életre- delmém írja meg

béla

rszág

gy feltűnést keltő yvében

m is egy elfogult gfigyeléseit adja,

bités

heroikus képét,

sztinát ágában

gismerni: olvassa könyvét

100 Lei 200 Lei

20 százaléka

könyvosztályában

tos

hogyan nálunt

n

knynh felszerelési eszközt stb.

dényt.

győződhetik.

... 4:50 L. től ... 18 - "

Lejtő:

t készlet 156

és téz- 150

y moco- 280

ő kész- 1250

l, szines 150

cellán teás 20

g érvényesek.

& Comp. Vesselényi-u.) 23.

szemben.

d'orsay parfumeur
 17, rue de la Paix — PARIS
ses poudres
 sept Teintes
 les plus adhérentes les mieux parfumées

Raglanok

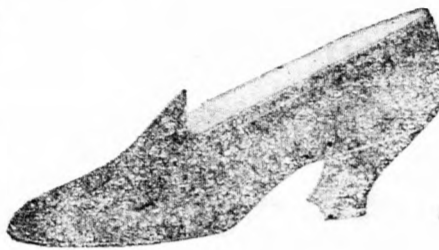
öltönyök,
 gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza
 Cluj, Piața Unirii (Fötér) 14

Róth

cipésnél
 Szép-u. 2.
 szám alatt
 készülnek
 a legújabb
 divatu

**cipő-
 különlegességek.**

Kapható az összes nagyobb órá- és
 ékszerészüzletekben.

Vezérképviselőt:

Moisi A. Mendel Fii

ÓRA

CRAIOVA

elegáns és precíz — Csak nagybani eladás —

Átköltözöm a Cal. Reg. Ferdinand 6 alá

Pár nap a kiköltözés előtt!

Nehéz alpacca-evőeszközök árai:

Még csak pár nap	Villa	Lei 45.—	Dessert villa ...	Lei 40.—
	kanál	" 45.—	dessert kés ...	" 65.—
	kés	" 75.—	levesmerő	" 200.—
	kávés kanál	" 25.—	tejmerő	" 140.—
	6 személyes metszett pohárkészlet (vizes, boros, dessert boros, likőrös)		Lei 345.—	

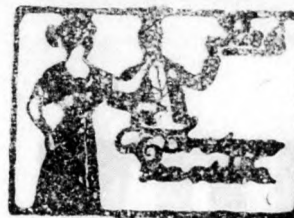
12 személyes eredeti ebédlőkészlet (74 drb) Lei 3280
 12 személyes eredeti teás- és kávékészlet Lei 760

Karlsbadi szines teás csésze párja 25 lej.

FISCHER
 CLUJ

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL“

borotváló por
 amely az ország legré-
 gibb gyártmánya, mely
 most újonnan átprepa-
 rálvá, az arcot nem marja
 és kellemes ha-
 tást hagy utána.

Övadjunk
 az ártalmas utazatoktól. Csak az „IDEAL“ felírásu
 valódi.

Reszling József fodrász
 Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sokkal
 olcsóbbak
 és finomabbak
 az importált fran-
 cia és angol áruknál az
M. M. Konzervgyár, Timișoara
M. M. befőttei
M. M. jamei
 melyek minden na-
 gyobb csemege-
 üzletben
 kapha-
 tók

Lloyd 3962

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.
 késes, műköszörős, műszerész, nickelőző telep.

חלפים וזנר איממער
 אים לאנער

Kérjen mindentűt

Pierre
 borotva-pengét.

A legjobb fémkerék, a legötöltesebb gyárt-
 máy. Garantált minőség. 1800

Hirdessen az Uj Keletben

Aranyér
 „Anusol“ Goedecke
 aranyér ellen löbb mint 25 éve a legjobban elis-
 mert szer. Egyszeru alkalmazás, biztos siker—
 Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meg-
 gyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket—
 Ártalmas alkalrészeketől mentes. Reggel és
 este egy kúpocskára tesz a végbélbe bevezelve.
 Minden patikában és drogeriában kapható—
RAKTÁR F.H. MEES BUKÁREST
CALEA GRIVITEI 61

Berkesztőse
 hivatal és
 Képző-
 iskolák
 Szeged: Szer-
 kesztőség
 és kiadóhivatal
 Sz. N. Sz.

Kéziratok kiz-
 arkesztőségbe
 kerülnek. Kézirat
 nem vés

1925 október

Zsidó árvák
 tehetetleneken
 össze Erdély fő
 részéből. A zsi-
 óntudatos zsidó
 délyi Zsidó Ár-
 amerikai Joint i-
 ben. Köszöntjük
 ami a zsolár i-
 kiméletes szózat
 boldog, aki min-
 korolhat. Kire-
 őszintebben a b-
 egyik helyén S-
 másra, mint aki
 gyet istápol?

Az üzött né-
 kisebbrendűnek
 megrázkódtató r-
 ületben keresi
 benne, ebben a
 vonásban, amit
 motívumokkal
 zsenialitást.

Ime a nagy
 zsidó egzisztenci-
 kor özvegyek fe-
 a háboruban szé-
 jaiba, amikor ár-
 a falat kenyeret
 szívet, a nagy es-
 kaik jelentkeztek
 özvegyeknek, hog-
 és főleg, hogy az
 ahhoz a kenyérh-
 hozunk nekik,
 őket a maguk ke-

Nem lehet m-
 az amerikaiakra.
 negyven esztende-
 kerültek ki az új
 ték azt a zsidó
 teljesedik és már
 többi tömegeinek
 elől kivándorlott
 megcsinálják a m-
 életét, amint hog-
 Lengyelországba
 zsidó üldözés irtó-
 életnek abban a
 Vaad Arba Arac-
 nácsa alapított n-
 szentesítettek.

Ime most eg-
 szükségyszerűség
 bontakoznak ki a
 erők, mint akkor
 követelményeit.
 követő esztendő-
 az idők parancsa
 zést, a könyörül-
 való felemeltetés
 földhöz sujtott. A
 kevesebbet a háb-
 példát nekünk, n-
 ját hatalmas aran-
 tatták nemcsak a
 nem azt is, mint
 ügyét a szociális
 Es jóságuk védős-
 szág árváit és el-
 pénzükkel együtt
 és kell majd nev-
 teni, hajlottakat
 egyenesíteni. Ez
 pompás zsidó él-
 bemegy.

A Joint kezdé